

**VERKSAMHETSPLAN FÖR
CENTRUM FÖR ARBETARHISTORIA (CfA)**

ÅR 2019

Inledning

Under 2019 ställs CfA inför uppgiften att ta flera steg i riktning mot att konsolidera sin status som ett nationellt forum för arbetarhistoria och arbetarhistorisk forskning med en verksamhet som även sträcks ut till ett internationellt rum. Kontakterna med de centrala medlemsorganisationerna, främst fackförbunden och ABF, måste intensifieras i syfte att identifiera gemensamma och angelägna projekt kring forskning och undervisning.

Utifrån Lunds universitets perspektiv är CfAs kanske viktigaste roll att vara en etablerad forskningsinstitution, i såväl Sverige som internationellt. I universitetsvärlden mäts detta genom publikationer, svensk och internationell forskningssamverkan, medverkan i styrgrupper och liknande. Denna verksamhet kräver att initiativ tas till nya finansierade forskningsprojekt – ett utökat fokus på forskning kräver en utökning av de resurser som står till förfogande. Därför måste en av CfAs viktigaste uppgifter under 2019 vara att söka anslag och bidrag från olika håll.

En annan utmaning ligger i det faktum att verksamheten på Citadellet är hotad – CfA står i en situation där en flytt är högst sannolik. För närvarande utreds olika alternativ, varav ett är att universitetet flyttar CfAs verksamhet till lokaler på Campus Helsingborg; ett annat alternativ är att CfA ökar sin närvaro på Historiska institutionen i Lund. Under det kommande året behöver lokalfrågan lösas. Oavsett lösning kommer det påverka verksamheten, och det kommer att ta tid och kraft i anspråk. Det kan skapa nya möjligheter, men det innebär också att tidigare verksamhet kan behöva omprövas.

En ytterligare utmaning ligger i att CfAs personalresurser förändras såväl kvantitativt som kvalitativt. CfAs vetenskapligt ansvarige, Lars Berggren som innehaft en professur med arbetarhistorisk inriktning, har under 2018 gått i pension. På samma sätt går under våren 2019 CfA:s föreståndare Hans Wallengren i pension. Därtill har CfA:s kanslist, Kristian Grankvist, fått ett nytt arbete och avslutat sin anställning. Det innebär att CfA på kort tid har förlorat en avsevärd mängd kompetens och erfarenhet. Berggren, Wallengren och Grankvist kommer att ersättas av Mikael Ottosson, Magnus Olofsson och Emma Hilborn. Den senare dock endast under en del av 2019. Det är ny personal med delvis andra profiler. Förutom att personalen kommer att vara ny, eller få nya roller, kommer det sammantagna tjänsteutrymmet att halveras. Då detta sker samtidigt som verksamheten står inför stora utmaningar, och delvis ny verksamhet, behöver de återstående resurserna prioriteras. Sammantaget behöver, och kommer, verksamheten på CfA utveckla nya former.

Under verksamhetsåret planerar vi att genomföra två möten med CfA:s vetenskapliga råd.

Utbildning

Ett av de ben som CfA vilar på utgörs av utbildning och forskning i universitetets regi. Sedan starten har en rad universitetskurser anordnats, men det har hela tiden funnits en ambition att utsträcka kursverksamheten till andra, ”utom-akademiska” områden i samverkan med medlemsorganisationerna. På så sätt fullföljer vi också en viktig del av universitetets tredje uppgift, dvs. att samverka med det omgivande samhället.

Akademiska kurser

Under 2019 kommer som vanligt temakursen på kandidatnivå, *Arbetarhistoria – klass, kultur och rörelse i den industriella epoken*, att ges vid CfA. Kursen är viktig eftersom flera av studenterna också skriver uppsatser och examensarbeten med arbetarhistorisk inriktning och med handledare knutna till CfA. I ett vidare perspektiv handlar det om att säkra återväxten av arbetarhistorisk forskning. Nya akademiska kurser har också inrättats, dels en temakurs på B-nivån i historia med titeln *Arbetets mening och värde*, dels en fristående kurs med titeln *Arbetets ideologier. Tankar och tro om arbete under historien*. Dessa har ännu inte getts och i dagsläget är det oklart om de kommer att ges under 2019.

Övriga kurser

Under året kommer också arbetet med att utveckla en kurs om forskningscirkelledning tillsammans med SPARC (Swedish Participatory Action Research Community) och ABF centralt.

Vi kommer att liksom tidigare erbjuda kurser om arbetarrörelsens historia med fackligt aktiva som målgrupp.

Pedagogiska program

Vi kommer under 2019 fortsätta erbjuda pedagogiska hel- och halvdagsprogrammen för gymnasieelever och/eller studeranden inom eftergymnasiala utbildningar och folkhögskolor. Det samarbete som idag sker med olika folkhögskolor avses att fortsättas.

Föreläsningar

Under 2019 kommer, liksom tidigare, föreläsningar hållas i samverkan med CfA:s medlemsorganisationer.

Forskningsprojekt

Som inledningsvis noterades är det angeläget att utveckla forskningsprojekt i samverkan med medlemsorganisationerna, men också med forskare på såväl ett nationellt som ett internationellt plan. Några forskningsprojekt är pågående eller under planering.

Det större projekt om åkeribranschen och lastbilsförarnas arbetssituation som pågått sedan tidigare ska utvecklas. Förnyade ansökningar lämnas under 2019 in till olika forskningsfinansiärer, exempelvis Vetenskapsrådet och FORTE. Flera forskare är engagerade i projektet och det har förankrats i möten med centrala ombudsmän och med lokala företrädare för Transport. Under våren 2019 färdigställs en bok utifrån de presentationer som gjordes på den internationella konferens som genomfördes i Landskrona 2017.

Forskningscirklar och dokumentationsprojekt

Forskningscirklar

Arbetet med att starta forskningscirklar fortsätter och vi måste uppmana medlemsorganisationerna att ta kontakt med oss inför jubileer eller av andra skäl. Vi kan på flera sätt ställa upp som en resurs eller bistå i forskningscirklar. Ambitionen är att under året, tillsammans med medlemsorganisationerna, medverka till att sprida och utveckla cirkelverksamheten ytterligare, lokalt, regionalt och nationellt.

Forskningscirkklarna resulterar också i en bokproduktion. Under 2019 fortsätter arbetet med boken om Öresundsvarvet. Vi räknar med att kunna ha ett manus klart och förhoppningsvis

också kunna trycka boken under senhösten. Finansiering söks av olika fonder, kulturförvaltningen, föreningar, Öresund Dry Docks etc. Ambitionen är att boken skall bli snygg och läsvärd med ett relativt stort antal bilder. Vidare kommer material från en cirkel med SJ-anställda i Malmö att sammanställas till en bok. Nämnas bör också att CfA, tillsammans med konstnären Henrik Telemann, Folkets konsthall, ABF och olika LO-förbund är inblandat i forskningscirkelprojektet *Känner du igen dig*. Vi hoppas att projektet ska kunna utvecklas i en positiv riktning under året.

Dokumentationsprojekt

Från 1970-talet och framåt har ett mycket stort antal gräv- och forskningscirkel bedrivits av föreningar och på arbetsplatser i hela landet. Genom den databas som växer fram får vi för första gången en samlad dokumentation av allt detta arbete med uppgifter om vilka och hur många som har deltagit, vilka resultat de avsett och var man kan hitta materialet. Vi kommer därför att fortsätta med att bygga ut den sökbara databasen med alla dessa uppgifter. Här behöver vi också hjälp av medlemsorganisationerna för att få kunskap om alla cirklar. Under 2019 kommer Emma Hilborn ha huvudansvaret för detta projekt. Arbetet med att ställa vetenskapliga frågor till vår databas över gräv- och forskningscirkel skall fortsätta under 2019.

Arbetshistoriska seminariet

Arbetshistoriska seminariet kommer under våren 2019 att arrangera fyra seminarier, varav ett på biblioteket i Staffanstorps, ett på Arbetarrörelsens arkiv i Malmö, ett på Landskrona museum och ett på biblioteket i Skurup. Genom ett samarbete med ABF i Skåne genomförs seminarier på olika orter runt om i landskapet. Detta samarbete kommer att fortsättas under hösten. Planeringen inför hösten har inletts och programmet för hösten färdigställs i början av september.

Forskningsseminariet Konflikt och motstånd

Under året planerar CfA att fortsatt genomföra tre stycken forskningsseminarier per termin på Lunds universitets historiska institution. Under verksamhetsåret innebär det sex seminarier.

Den arbetarhistoriska konferensen

Under året kommer den åttonde arbetarhistoriska konferensen genomföras i Landskrona 23 – 24 maj under temat *Arbetets gränser*. Inför konferensen kommer en antologi innehållande texter som bygger på 2017 års konferens att publiceras. Antologin redigeras av Johan Lundin och Emma Hilborn.

Utställningsverksamhet

I samband med konferensen 23 – 24 maj kommer vi att visa Bertil Mårtenssons utställning *På riktigt* i form av en skärmutställning. Utställningen som är producerad av Henrik Telemann visar porträtt och levnadsberättelser av olika arbetare. Under verksamhetsåret kommer CfA att fortsätta sitt samarbete med Henrik Telemann och är med i en ansökan om finansiering för forskningscirkelprojektet *Känner du igen dig*. Ansökan är inlämnad till bl.a. Vetenskapsrådet.

Den digitala utställningen om Öresundsvarvet kommer att vara öppen även framöver. Den ursprungliga Öresundsvarvsutställningen bestående av sex skärmar kommer att kunna visas på andra platser. Utställningen blir ett exempel på ett effektivt, billigt och lätt distribuerat sätt att producera flyttbara utställningar i roll up-format som visar arbetarnas och arbetarrörelsens

historia. Sådana roll up-utställningar kan visas i samband med olika evenemang, på arbetsplatser, på folkhögskolor, Folkets Hus, bibliotek, äldreboenden osv. Utställningen visar på ett pedagogiskt sätt resultaten av arbetarhistorisk forskning i text och bild. I anslutning till utställningen tillgängliggörs, exempelvis i samarbete med bibliotek, den forskningslitteratur som denna bygger på, antingen det är en eller flera böcker, artiklar osv. Föreläsningar kan arrangeras med den aktuella forskaren i anslutning till lokalen eller evenemanget där utställningen visas. Det är också möjligt att producera utställningar för nya forskningsprojekt och därmed efterlysa kunskap från samhället, i form av personer som kan intervjuas eller som känner till värdefullt källmaterial.

Informationsverksamhet

Såväl hemsidan som Facebook är viktiga kanaler och ska uppdateras kontinuerligt med information om verksamheten. Den nya hemsidan samt den nya möjlighet till att bli individuella stödmedlemmar som infördes 2018 hoppas vi ska bredda medlemskåren och därigenom också påverka informationsspridningen positivt.

Samverkan

Som framgår av verksamhetsberättelsen har vi utvecklat ett samarbete med flera parter. Vi kommer under året att vidareutveckla samverkan om forskning och undervisning med bland annat Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek (ARAB), Arbetarrörelsens arkiv i Skåne, Arbetarrörelsens arkiv i Landskrona, Styrgruppen Svenska Varv, ABF med flera. Under verksamhetsåret kommer vi försöka öka vår närvaro i Helsingborg och Nordvästskåne. Som framgått ovan är det av största vikt att vi utvecklar dialogen med de centrala medlemsorganisationerna kring olika forsknings- och undervisningsprojekt. Slutligen ställs uppgiften att fortsätta med att knyta internationella kontakter för att få igång samarbeten kring arbetarhistoriska forskningsprojekt.

Styrelsen i april 2019